Ч. 74 (13.972). Львів, четвер 21. березня 1935. Poсztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За масове членство в „Просвіті“.

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО ВИДІЛУ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ.

Український Народе!

„Просвіта“ — перша збудила нас до нового життя!

„Просвіта“ — поклала тривкі основи під культурний та економічний наш розвиток!

„Просвіта“ — все стоїть на сторожі Духа Народу!

„Просвіта“ — наша перемога!

Нестримно йдуть цілі її десятиліття... Йдуть і незатертий слід лишають по собі.

Отак на очах уже нашого покоління **історичним актом** припечатала „Просвіта“ своє **перше півстоліття.**

Отак у наступних десяти роках із руїн двигнула нове життя і змагання.

І недалеко вже 1938-й рік, що в ньому святкуватиме Український Нарід **великі роковини — 70-літній ювилей своєї „Просвіти“!**

Із духа народу народилась вона, духові цінности вона цілі десятиліття плекала, тож і ювилей її — це

ЮВИЛЕЙ ДУХА НАРОДУ!

Ювилей усіх українців, що в своїй душі носять одну спільну, високу та святу ідею:

Ювилей усіх українців, що розуміють її та дорожать нею;

Ювилей усіх українців, що готові зі самопосвяченням служити їй та принести для неї жертви.

„ПРОСВІТА“ — ЦЕ МИ!

Вона — наш Дух безсмертний, вольний!

Вона — життя і змагань наших певна основа!

Вона — сумління наше, гордощі, честь і слава!

І найкращим **пошануванням її ювилею** та одночасно й гідним **пошануванням самих себе,** й повновартного Народу, буде

МАСОВЕ ПОГОЛОВНЕ ЧЛЕНСТВО „ПРОСВІТИ“.

Добро нашої **Батьківщини** вимагає, щоб єдина її всеукраїнська організація духових сил була сильна й могутня! Колиж бодай що десятий український громадянин і що десята українська громадянка стане негайно відданим її членом, матимемо напевно

НЕПРОГЛЯДНІ РЯДИ ЧЛЕНІВ „ПРОСВІТИ“.

Масове членство — це наша **загально-національна конечність** уже нинішньої днини. Тому ми вже розпочали в краю **ударну акцію.** До помочі в ній стануть **усі ідейні українці!**

На ближчих наших землях переводить уже цю акцію просвітня організація при помочі свого апарату: повітових організаторів і мужів довіря у громадах.

До кінця квітня 1935 р. переведемо тут повне зєднання наших духових сил під ідейним прапором „Просвіти“!

Адже маємо тут яких 10 тисяч ріжних низових організацій, понад 100 тисяч їхніх провідників і яких 700 тисяч їхніх членів.

На всіх інших землях, на еміграції, усюди, куди лиш зайде цей заклик, утворяться негайно Комітети Діячів „Просвіти“ та зорганізують членство „Просвіти“, поширивши його на всіх українців, що живуть на терені усієї дотичної країни.

Таким робом створимо одну, могутню

СУЦІЛЬНУ СИЛУ „ПРОСВІТИ“!

Український Народе!

Напередодні 70-літнього ювилею „Просвіти“ двигнімся, бадьоро й одностайно станьмо всі на висоті завдань теперішньої, дуже важної хвилини!

Всі організації й одиниці — лицем до „Просвіти“!

Своєю волею створім одну, велику тверду Волю Народу!

Нехай ювилей „Просвіти“ буде ювилеєм перемоги нашої духової сили!

У Львові, в березні 1935 р.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА“:

Д-р Іван Брик, голова, **Василь Мудрий,** заст. голови, **Д-р Карло Коберський,** заст. голови, **Микола Дужий,** секретар.

Члени Головного Виділу: **о. Юліян Дзерович, д-р Маркіян Дзерович, Юліян Дроздовський, Ярослав Колтунюк, Михайло Корчинський, о. Йосиф Лучинський, Остап Павлів, Михайло Таранько, інж. Микола Творидло, Омелян Терлецький, Володимир Целевич.**

Заступники членів Гол. Виділу: **Михайло Галібей, Михайло Крилошанський, д-р Ярослав Олексишин, Зиновій Пеленський, д-р Ірина Сімович, Сянка Стахова.**

Смерть екзарха св. Отця в Росії.

До Львова наспіла вістка, що 7-го ц. м. помер у Вятці екзарх св. Отця для росіян-католиків східного обряду о. *Леонід Фйодоров.* Отець Фйодоров був висвячений у Цартороді болгарським архиєпископом. Перед війною був студитом у Босні, з вибухом війни виїхав до Росії, де арештували його і заслали на Сибір. Вернувся відтіль з вибухом революції у 1917. році до Петрограду і там стрінув його Митрополит Шептицький. Наш Митрополит призначив теж о. Фйодорова екзархом для росіян-католиків; колиж можна було порозумітися з Римом, те призначення підтвердив, а радше призначив о. Фйодорова від себе, римський Папа. (Екзарх — це наче заступник патріярха; від ступня нунція настільки ріжниться, що нунцій — це становище політичне, екзарх — єрархічне).

Отець Фйодоров був відомий в українських церковних колах, як людина високо культурна й учена, при цьому скромна й привітна. За большевицьких часів безумовно не міг займатися місійною діяльністю та віддавався виключно науці, наскільки це було можливо в умовинах заслання у Вятці. У 1917. році у самому Петрограді находилось під його юрисдикцією поверх 3.000 католиків росіян, так само у Москві було кілька тисяч. Зі смертю Фйодорова кінчається одна сторінка історії католицького руху у Росії.

Наш купець і ремісник в обличчі дійсности.

Важка проба гарту. — Чотири чинники. — Питання буття. — Конкуренційна завзятість жидів.

Хто слідкує за нашим господарським розвитком, за стихійним зростом усе нових господарських станиць, але лишень поверховно, цей навіть не здає собі справи з того, яку школу твердости, яку пробу гарту переходить наш купецький і ремісничий елемент, очевидно той, що тримається своєї національности і віри. Перешкоди, які він зустрічає, є дуже ріжні, а перш за все, є їх так багато, що нічого й дивуватись, коли дехто — буває — зневіриться і вилітає з нормальних рейок. Пропадає його варстат праці, пропадає він, а національний наш біланс тратить знову одну з активних своїх позицій.

Справа занадто поважна і складна, щоби над нею не призадуматись. І треба підійти до неї з загальногромадського і національного становища, критично розглядаючи всі моменти, що впливають на такий, а не інший стан річи.

Чинників, з якими зустрічається наш купець і ремісник і від яких у тій чи іншій мірі залежить його доля, є чотири: урядові установи, державна нація, жиди і рідне громадянство. Про **урядові установи** писати тут ширше не будемо. Є це здебільша скарбові уряди і звязані з ними часто більше чи менше несправедливі приділи податків. Істнують засоби, якими можна боронитись проти того і не тут місце ближче їх зясовувати. Щоправда деколи й адміністраційна влада збільшує клопоти купця чи ремісника, зокрема на Волині, де це стало поважною перешкодою у господарських осягах місцевого населення. Вже морока з податками, бігання і вистоювання по урядах, відклики або прохання розложити на рати податкові довги, та ще до того переговори з адміністраційною владою за таку чи іншу вивіску, за приміщення, тощо — чи не коштує це нервів, часу, вже не згадуючи про гроші?...

Польське громадянство — не те вуличне шумовиння, що нераз пригадує собі українського купця чи ремісника, щоби його розгромити, або інакше йому напакостити, — але це громадянство, що може дати і здебільша дає поважний контингент покупців у наших фірмах, залежить теж — як відомо — від політичних настроїв. Щоденний духовий корм, здебільша краківських і львівських „Курерків“, що мало не щодня натровлюють читачів на українців, що заєдно придумують якісь нові „страхи на ляхи“, що багато уваги присвячують передовсім нашому господарському зростові, не минає безслідно. Тимчасом для українського купця чи ремісника кількість неукраїнських покупців, які по містах переважають, є нераз гамлетівським питанням буття. І це йому диктує відповідну „тактику“ в його крамниці чи в варстаті, яка знову спричиняє йому не одну прикрість з боку загонистого, гурра-патріотичного елементу серед його земляків. Таке положення нераз дратує і мучить відданого своїй нації і вірі купця та ремісника, якого життя заставляє рахуватись із дійсністю і не маніфестувати голосно своїх почувань. Він з детермінацією — буває — зносить докори, поки не ввірветься терпець. Тоді можете почути від нього не одну гірку заввагу під адресою рідного громадянства.

Втягання гроша не тільки своїх, але й чужих покупців у наші господарські обороти зва-

жаємо не тільки бажаним, але й конечним. Не тільки для зрівноваження тих наших міліонів що йдуть у чужі кишені. Це ще мало. Ми нераз зазначували, що глибальна, хоч невловима сума, на яку складається наше національне майно, мусить зростати, а до цього зросту саме й треба нам уміти здобути кожного відборця та його гріш. І цю велику роботу виконує наш купець і ремісник, тихо, непомітно, часто серед громів і глузування різного елементу, що не розуміє вартости матеріяльних надбань для нації.

Не місце в політичній газеті вказувати шляхи до ще міцнішого здобування усіх покупців і відборців. До цього служать сторінки фахових газет. Вистарчить, що цій акції признамо відповідне значіння, насвітлюючи хочби так скромно, як це ми зробили.

Взаємини з жидами мають дещо інший зміст. Тут менше йде про жидівського відборця, якого ще трудніше здобути, а більше про конкуренційну зависть жидівської діяспори, що змонополізувала торговлю і в великій мірі ремесло.

Це тема, якої не можна вичерпати, торкаючись її тільки між іншим в одній статті. Вона вимагала би цілого циклю статтей, аби її можна відповідно насвітлити.

В одному з чисел львівської „Газети Купецької" довелось нам читати між іншим ось-що:

„Жидівське громадянство не вибрало собі добровільно цього звання (торговлі), не посвятилось йому тільки тому, що воно легке і рентовне, а вибрало тільки тому, що перш за все ворота до цієї галузі були для нього відчинені і найдоступніші, тоді, коли **інші способи заробітку були і є для нього замкнені.** Ясне, — що жид мусить посвятитись тому званню, хочнехоч, не дивлячись на те, чи професійну майбутність має запевнену, чи буде мусіти боротись важко за буття, за екзистенцію. Цілий ряд студіюючих, як теж абсольвентів закордонних університетів, що уявляли собі іншу дорогу майбутности, **тепер посвятилися купецькому званню,** бо не мають спроможности зностріфікувати студій і не мають виглядів на виконування своєї властивої професії".

Тими словами відповідає п. Г. Фаєрінг на протижидівські атаки польсько-ендецького табору. Тими словами моглиб відповісти теж ми жидам на їхні атаки, бо — ніде правди діти — не розуміння господарства в житті нації, не єдино доцільна гармонійність соціяльної структури нації, тощо, були спричинниками нашого еманципаційного господарського руху. Найважнішим спричинником була й є загроза матеріяльної нужди і безробіття, шукання інших доступних варстатів праці, коли старі чи то недоступні, чи нерентовні. Спричинником цього руху врешті стало зачинення шляхів до еміграції і заробітків на чужині. Все інше — це вже тільки очевидні наслідки факту, наслідки чисельного і якостевого зросту кадрів, активних у ділянках господарських з національною закраскою.

Не підозріваємо жидів у тому, щоби вони не розуміли того процесу, щоби дійсно вірили в те, що стараються поширювати з приводу нашої господарської активности, що вірять у наш нібито „антисемітизм", „гітлеризм", тощо. Вважаємо ці докори засобами нечесної конкуренції, виявом яскравого егоїзму і загально-ворожого наставлення до наших змагань, поліпшити свою незавидну долю.

Та, якби не було, український купець чи ремісник, зустрічаючись із вовничістю жидів, мусить зуживати чимало енергії на те, щоби її зробити для себе як найменше шкідливою. Сили тут здебільша нерівні, бо жиди не тільки капіталом сильніші, але теж рутиною, вродженим спритом і лекшим доступом до посторонніх „арбітрів".

Ось „надзвичайні додатки" до буденних турбот, що їх несе з собою звання українського купця і ремісника, додатки, які вимагають багато завзятости та міцних нервів.

Але й на тому ще не кінець. Ще перед ним найважніший чинник — українське середовище, з яким він у першу чергу мусить наладнати взаємини та зеднати його неподільно для себе. Та це вже зовсім окрема тема.

В. Несторович.

На правильний шлях.

Аномалії українського студентського життя. — Необхідність співпраці зі старшим громадянством. — Що дає силу державним націям?

До відрадних проявів нашого життя слід зачислити намагання молоді знайти вихід з тієї сліпої вулиці, в якій вона опинилася здебільша завдяки непростимим помилкам провідників студентського життя за останні роки. Сама молодь на сходинах своїх професійних організацій не тільки піддає тепер критичній аналізі ці помилки, але й намагається теж знайти правильний шлях з теперішнього, дійсно незавидного положення. Наші читачі вже знають про хід відчиту під наг. „Студентське життя за останні роки", що був виголошений минулої суботи в домівці студентів-техніків, згуртованих у т-ві „Основа". Тому варто заналізувати ті помилки, які по словам прелеґента й учасників дискусії довели у нас до забагнення студентського життя та до гострих суперечок зі старшим громадянством.

Одною з диковинних рис нинішнього студентського життя, на яку вказували студенти підчас дискусії, є спутання свободи думки. На ширших сходинах і зборах запанувала нетерпимість до товаришів-студентів, які обстоювали свої думки, незгідні в дечому з думками проводу непримирної групи. Таких смільчаків найчастіше осмішували. Справді, годі уявити собі, щоб така аномалія загніздилася на довше в студентському житті. Побоювання, що на таких сходинах можуть пописуватись своєю демагоґією студенти з комуністичною ідеольоґією і вносити замішання у ряди студентів новиків, зовсім безосновні. Нині таких комуністів між укр. студентами, можна сказати, нема. Зрештою якщо навіть булиб ще деякі такі типи між студентами, то вони сидять нині нижче трави, тихше води. Видвигання цього арґументу прихильниками дотеперішнього проводу студентського життя є звичайною побрехенькою і радше несмачною демаґоґією.

Все студентство стоїть нині беззастережно на самостійницько-державницькій плятформі. Крик і терор у найкращому випадку може хіба тільки притягнути слабші характери, але з таких людей не матиме користи ніхто. Зате такі засоби не тільки загострюють взаємини між студентством і зражують характерні одиниці, з виробленим світоглядом. Тому для власного добра ніяка група не повинна накидати своєї диктатури тим групам і студентам, які стоять на самостійницько-державницькій основі.

Цю правду повинні ми затямити з двох причин: Свій нарід можемо перевиховати не словами чи самим „хотінням", але своєю поведінкою і постійною дрібною творчою працею. Людина, що не працює, ніколи не здобуде віри у свої сили; така людина стає забобонна і сподіється чудес — навчав чеських студентів великий державний муж і теперішній президент Чехословаччини, проф. Тома Масарик. Закінчивши високу школу, пересічний студент обертається в особу, яка не йде за життям наперед, але помало розгублює і те, що придбала на своїй гімназійній чи університетській лаві. Користи з такої людини ніхто не має, бо вона в громадянському життї буде боронити свій привілеєний стан інтригами і чим тільки хоче.

Нема чого теж боятися будучини. Хто зуміє у щоденному житті видобути глибоке почуття дійсности і широке знання, той не повинен цуратися дрібної орґанічної праці. Чеська молодь, слухаючи свого провідника, зуміла не тільки вибороти державність свому народові, але й розбудувати її як слід.

Друга справа — це доведення до співпраці студентства зі старшим громадянством. Розрив студентства зі старшим громадянством і неперебірчива кампанія проти видніших громадян у Товаристві Прихильників Освіти довели до упадку це Товариство, що найболючіше відбилося на тих самих студентах. Бо з підвищенням університетських оплат багато бідних студентів українців мусіло перервати свої студії. Тому вже найвищий час, щоби скінчити з китайським муром, яким відгородила себе значна частина молоді від старшого громадянства та закинути дітвацьку поведінку з „бойкотом", щоб відгородитись від „опортунізму" старших!

Співпраця зі старшими уможливить засвоїти собі всі добрі прикмети батьків та їх методу громадянської праці. Одночасно молодь навчиться тоді цієї старої відомої правди, що навіть у найбільшому і найзавзятішому спорі є межі, яких не сміємо перейти, себто там, де політичні противники працюють для добра нації. Цього вимагає від нас краще Завтра нашої розбитої нації. Політично освічений українець не сміє забувати, що саме ця мовчалива згода, яка панує між ріжними політичними партіями державних народів у всіх життєвих справах їхніх націй, дає їм непереможну силу і є страшною небезпекою для розсварених недержавних народів.

Цю правду може засвоїти собі молоде покоління недержавної нації тільки у громадянській згідливій праці по своїх національних установах. А коли засвоїть собі цю засаду, то більше чи менше радикальна тактика не буде для молоді головним питанням. Тоді на перший плян висунеться перед молодю питання: чи така радикальна тактика правильна чи ні, чи принесе вона у своїх наслідках нашій нації користь чи може шкоду?

Ось тому українські студентські організації повинні частіше уладжувати такі дискусійні реферати, бо вони дадуть змогу нашій молоді знайти правильний шлях у важких часах цілої нашої нації.

М. Х.

В. Британія проти спільного протесту у Берліні.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса дуже жалує, що не буде спільного протесту урядів великих держав у Берліні. Візита мін. Саймона у Берліні відбудеться серед зовсім змінених умовин, які раніше устійнили Франція і В. Британія у спільній декларації з дня 3. лютого ц. р. „Еко де Парі" пише: Париж не сподівався, що В. Британія піде на уступки Німеччині і дуже розчарувався. „Л' Евр" підкреслює, що нота В. Британії унеможливила спільну акцію Парижа, Льондону і Риму і дала Гітлерові моральну сатисфакцію. „Попюлер" пише, що візита мін. Саймона у Берліні є леґалізацією німецьких зброєнь.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ВДОВОЛЕНА.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Анґлійська преса вдоволена змістом британської ноти. Візита мін. Саймона і мін. Ідена дасть змогу ствердити, чи порозуміння з Німеччиною тепер можливе. „Дейлі Геральд" пише, що саме тепер дійде до порозуміння тому, що Німеччина осягнула бажану рівноправність у зброєннях. Здогадується, що Німеччина вернеться до Ліґи Націй.

ПРОТЕСТ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Мін. Ляваль переслав вказівки французьким амбасадорам у Льондоні і Римі, щоби поінформували уряди В. Британії та Італії про становище Франції з приводу рішення німецького уряду Ліги. Ляваль радить внести спільний протест і відбути в цій справі спільну нараду.

Політичні кола повідомляють, що рада міністрів на своєму засіданні устійнить текст протесту, який передасть французький амбасадор у Берліні німецькому урядові. Політичні кола Франції вважають рішення британського уряду за нарушення засад права народів. Міжнародні зобовязання можна змінити тільки за спільною згодою всіх держав, які їх підписали.

ІТАЛІЯ ЗА СПІЛЬНОЮ АКЦІЄЮ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Авас повідомляє з Риму: Італія далі вважає спільну акцію В. Британії, Франції та Італії необхідною. Італія хоче, щоби демарш трьох держав був спільною демонстрацією.

ДАЛИ БОЛЬШЕВИКАМ КОПІЮ НОТИ.

МОСКВА, 20. 3. ПАТ. Тасс повідомляє, що британський амбасадор Чілстен на припоручення свого уряду вручив комісареві Літвинову копію ноти, яку британський уряд вислав до німецького уряду.

Приспішений виїзд мін. Ляваля до Москви.

ЛЬОНДОН, 20. 3. ПАТ. Британський амбасадор у Парижі Клерк відбув учора довшу нараду з мін. Саймоном. У Льондоні кружляють поголоски, що мін. Ляваль виїде до Москви вже найближчого тижня і буде там вже 27. березня ц. р., себто один день скоріше ніж мін. Іден. Мін. Ляваль залишиться у Москві три дні. Підчас побуту обох міністрів політичні кола сподіються важних рішень.

Проти знищення Собору св. Софії в Києві.

(Лист до Редакції.)

Варшава, 18. III. 1935.

Високоповажаний Пане Редакторе!

З України приходить страшна вістка, що московський большевицький уряд України рішив збурити Собор св. Софії, цю дорогоцінну памятку, якій мало є рівних на Заході Европи, цей символ віри Христової в серці України.

Жахом і обуренням пройняла ця вістка всю еміграцію.

Як якесь людини негідне здичавіння нотує цей замір загранична преса і містить вже навіть російські голоси в Обороні Собору (диви „Таймс" за останні тижні).

Дозвольте мені, Високоповажаний Пане Редакторе, в імені У. Н. Р-івської політичної еміграції прилюдно заапелювати до Високопреосвящених Митрополита і Владик Греко-Католицької Церкви, як також до українських Владик Православної Церкви в Польщі, щоби зволили ласкаво звернутися до св. Отця Папи Римського, до Святійших Патріярхів Православної Церкви і до Його Милости Архиепископа Кентерберійського з гарячим проханням піднести свої впливові голоси в обороні Собору св. Софії.

Одночасно прохаємо наших епископів уклінно, щоби зложили свій протест проти цього варварства перед Лігою Народів, прохаючи її присилувати свого нового члена триматися засад культури і цивілізації.

Українська Політична Еміграція поведе через свої урядові чинники відповідну акцію на міжнародньому терені і має надію, що всі політичні і культурні чинники українських земель під Польщею підтримають ті заходи.

Прийміть, Високоповажаний Пане Редакторе, вислови моєї щирої до Вас пошани.

Р. Смаль-Стоцький.

Доля сиріт у Совітській Україні.

В статті Томаса Вокера, поміщеній у „Ню Йорк Джернал", автор описує долю сиріт тих батьків, що погинули з голоду на Україні. Подає розмову з деякими, малює картини і поміщує фотографічні знимки. Тих фотографій призбирав Вокер стільки, що в одному місці висловлює побоювання, що за це стріне його смерть.

Характеристичні такі моменти: Дитина не знає, коли їла, не хоче бути комуністкою, а бажає злучитися з мамою, що згинула з голоду.

Людину з вищою освітою, що покінчила університет в Оксфорді, заслали на Сибір із Запоріжжя на Дніпрі в 1930. р. Вона перейшла пішки 4,000 миль, вернулась додому, але не застала нікого з рідні.

В київській окрузі видано розпорядок, що за їдження собачого мяса карають трилітнім арештом. Ці розпорядки видають на те, щоб якнайбільше назбирати винуватих і потім заслати їх до концентраційних таборів на примусові безплатні роботи. Суди за такі провини відбуваються потайки перед ҐПУ.

Коли селянин працює у примусовім таборі і захоріє, тоді може дістати вільний день від праці, але під умовиною, що предложить лікарське свідоцтво, що недуга не була спричинена голодом. Таких свідоцтв майже не можливо дістати.

В київській окрузі є Червоний Хрест, але в ньому не дають допомоги селянам, лиш большевикам. Коли прийде туди селянин, його ловлять аґенти ОҐПУ і висилають на Сибір.

Описи сцен та фактів такі жахливі, що годі пересічній людині читати статті Вокера спокійно.

Долинщина висловлює довіря Українській Парляментарній Репрезентації.

Нарада Повітового Народнього Комітету УНДО в Долині відбулася 12. березня ц. р. Взяли в ній участь делегати майже всіх громад долинської судової округи в числі ок. 150 осіб.

Збори відкрив голова П. Н. К. **д-р Олекса Дереш**, адв. у Долині, що привитав посла Великановича та запропонував на предсідника нарад о. **Чанижа** з Надієва, на заступника гром. **Супруна Василя** з Пацикова, на секретаря гром. **Івана Дирова** з Ясенівця. Збори це предложення одобрили.

Після того реферат про наше положення, про буджетову сесію в соймі та про Всеукраїнський Нац. Конґрес виголосив пос. **Дмитро Великанович.** У часі його реферату зявилися на салі представники поліції та по провіренні формальностей скликаних зборів відійшли.

По рефераті відбулася оживлена дискусія, в якій промовляли: д-р Луців, гром. Гавриш Федір, Супрун Василь, інж. Зелений, Шумський Михайло, д-р Дереш, дир. Майхрович, Кичмур та о. Чаниж.

Гром. Супрун Василь у довшій промові зясував, що село задержало свій національний характер, розуміє і відчуває свої цінності і дуже чутко реаґує на пониження, які походили би з якоїнебудь сторони. Багато гризні і хаосу вносять у нас верхівки ріжних груп, що викликують зневіру у села своєю писаниною в ріжних сезонових газетках. Вже найвища пора, щоб така гризня припинилась. Дійдемо до мети здоровим розумом та обеднанням. Промовець надіється, що Всеукраїнський Конґрес витворить якесь авторитетне тіло, якому всі підчиняться. Інж. Зелений стверджує, що після промови пос. Великановича треба догадуватися, що чекають нас тяжкі часи. Ми мусимо скоординувати всі свої сили та стати в обороні наших провідників, які ведуть національну політику. Коли ображено жидівського посла, тоді вся жидівська преса без огляду на політичні напрямки станула в його обороні, бо це вибранець жидівського народу. І ми повинні собі здати з цього справу, що коли ми вибрали провід, то мусимо і за той провід взяти відповідальність. Ми вміємо, на жаль, прекрасно на себе цькувати, але не вміємо боронити свого рідного. Найвищий час, щоб ми зрозуміли потребу й вагу своєї консолідації. Д-р Дереш у довшій горячій промові доказує, що Укр. Парл. Репрезентація вела і веде політику отверту. УНДО не залишило ідеольогічної лінії, а на Краєвім Народнім Комітеті, де було 85 делеґатів із 43-х повітів, усі станули на становищі д-ра Д. Левицького. Ми повинні навчитися, що що інше засаднича політика, а що інше політика дня. В часі, коли кінчиться соймова каденція, треба дати оцінку праць нашої Парл. Репрезентації. Промовець стверджує, що наші посли і сенатори гідно заступали інтереси українського народу навіть у тяжких часах, як 1930 р., і роблять це до нині. Галасливих віч, як колись, тепер робити не можна і психіка слухачів до того не настроєна. Нині мусимо зблизитись до сільського активу, мусимо вести політику від особи до особи та інтенсивно працювати по всіх наших установах. Наш нарід вже так сильно освідомлений, що його ніхто не здавить і не треба боятися, щоби противники змогли розділити його на реґіональні частини, нпр. бойків, лемків, поліщуків і т. д. В закінченні своєї промови д-р Дереш, як голова Пов. Нар. Комітету в Долині, складає подяку Українській Парл. Репрезентації за те, що гідно й достойно боронила інтереси української нації. Ставить резолюції, які приняла оплесками ціла саля.

Ще перед голосуванням над резолюціями поставлено до посла запити загальної натури, а саме: дир. Майхрович запитував, у якій стадії є справа допомоги інвалідам УГА., як це ухвалено в законі. Дальше промовець і дехто з селян просив інтервенції у влади за випущенням з Берези Картуської 4-х молодих людей долинського повіту, зокрема Горбового Ярослава з Долини, якого держать понад 8 місяців, Тюшку Осипа, що сидить шість місяців та Сяйку Ярослава з Ракова і Дерлицю Остапа з Тростянця. Вкінці апелював до громадян, щоб не тратили духа в тяжких хвилинах, не ходили самопас, а горнулись до нашої організації. Сел. Кичмур порушив справу більшої участи інтеліґенції, як досі, в працях по наших установах. Запитував теж, чому досі у нас не признають офіційно назви „українець", „український" та подавав докази, що державна поліція силує наших громадян називати себе „русинами".

На всі запити й інтерпеляції давав відповіди поодиноким промовцям пос. Великанович. Після того предсідник о. Чаниж завзивав до читання й передплати української преси та піддав під голосування отсі резолюції:

1) Повіт. Народній Комітет УНДО в Долині, зібраний на нараді в дні 12. березня, по вислуханні звіту пос. Великановича висловлює довіря Українській Парл. Репрезентації та проводові УНДО і дякує їм за гідну оборону прав українського народу.

2) Стверджує, що Українська Парл. Репрезентація, вибрана з волі українського народу, є **одиноко** умандатована заступати інтереси українського народу в межах польської держави.

3) Завзиває все активне українське громадянство до консолідації і конструктивної праці на всіх ділянках національного життя.

За цими резолюціями заявилися всі приявні делеґати; проти не було ні одного голосу.

Предсідник подякував приявним за участь у нарадах, після чого відспівано „Ще не вмерла" і на цьому закінчилися збори.

З податкових містерій і практик.

П. міністер Завадський у своїй соймовій промові в дні 31. січня 1935. р. при нагоді дебат над буджетом його ресорту запевнив публично, що каратиме тих скарбових урядовців, що двічі стягають, або виміряють податникам вищі податки, як це приписують відповідні податкові закони. До таких податників належу і я і забираю тут голос у своїй обороні, знаючи при цьому, що подібних до мене, особливо серед нашого духовенства в Галичині, є дуже поважне число. Справа представляється так:

Як греко-кат. парох Заруддя з дочерними Янківці і Обаринці, тернопільського повіту, ужитковую від 1921. р. разом около 118 морґів ерекціональної управної землі у всіх трьох згаданих громадах разом. Почавши від 1922. р. вношу рік річно у приписаному речинці до скарбового уряду у Тернополі фасії доходового податку, де подаю точні і вірні дані. На це однак податкова влада не звертає ніякої уваги, усталює сама, не оглядаючися на мою фасію, висоту мого доходу (очевидно нереальну) і від собою усталеного доходу виміряє мені доходовий податок, що виносив в 1924. р. — 34 зол., в 1925. р. — 45 зол. і в 1926. р. — 54 зол., які заплатив я правильно і у свому часі.

Наглий скок у вимірі доходового податку приносить рік 1927., коли то виміряно мені за цей рік 400 зол. доходового податку, за наступний рік 1928. аж 600 зол., а опісля по цей рік пересічно по 400 золотих річно, отже більше як десятькратно в порівнанні до 1924. р. Очевидно до цього приходить ще податок ґрунтовий, дороговий, комунальний і т. д. рівнож на сучасні економічні відносини у майже астрономічних цифрах, яких я при найліпшій волі ніколи не в силі вирівняти. Бистро, наче вода в ріці в часі повені зростають відсотки від залеглих податків, до цього приходять великі екзекуційні кошти і руїна податника ясна як на долоні.

І це все діється в часі шаліючої господарської кризи. Робив я умотивовані відклики до відкличних податкових комісій і зажалення до міністерства скарбу, та все те було без успіху. Задля браку гроша на дуже значні стемплеві оплати, не пішов я з позвом до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, де і так позви залягають довгими роками, а його рішення мають радше академічний характер.

Прибитий непосильним тягарем податків, звернувся я з кінцем 1929. р. до міністерства скарбу з проханням сплачувати ратами доходовий податок за рр. 1927, 1928. і 1929. Міністерство скарбу відкинуло мою просьбу своїм письмом з 18. IV. 1930. до Д V 7294/30, а скарбовий уряд у Тернополі письмом з 19. V. 1930. ч. 3844/30 наказав мені негайно заплатити цілу податкову залеглість під загрозою екзекуції. Одержавши таку приємну цидулку, пішов я особисто до тодішнього начальника скарбового уряду п. Андерша (нині емерита) і прохав його вияснити мені, на якій правній основі виміряно мені такі високі податки. На це одержав я таку дослівну відповідь: „Скажу Вам, Отче, щиро, на основі мого власного переконання, якого набрав я в часі моєї курації в Карльсбаді. Мешкав я там в одній кімнаті з одним греко-кат. парохом о. С. з К. з околиць Львова. З його оповідання і з факту, що він майже що другий день одержував з дому грошеві посилки, набрав я переконання, що найліпше ведеться парохам. І тому не тільки Вам, але і всім парохам у тернопільському повіті ви-

мірив я такі високі податки. І знаєте що? Всі платять!"

Зміна господарських відносин на селі в цінах хліборобських продуктів, які в останніх 6 літах впали катастрофально, не існує для податкової влади. У цьому часі ціна за метр. сотнар жита впала у нас зі 40 зол. на 10 зол., втроє ціна пшениці, а ще більше ціна на худобу і безроги. Готівки в селі нема і епитрахильні доходи парохів на Поділлі — як зрештою й у цілому краю — упали теж майже до нулі. Нема теж і дотації для парохіяльного духовенства з релігійного фонду, як це було колись за Австрії, натомісць є незначні дивляче оплати парохів для консисторії. Все те разом робить сучасне економічне положення пароха дійсно розпучливим і безвихідним.

У такому положенні опинився і я, хоч дуже тяжко працюю і жию дуже ощадно і вираховую кожний гріш, з цього одняк нема великої прикмети. Податкові екзекуції тиснуть мене з усіх боків і не дають мені спокійно заснути. Забрали мені цілу річну ремунерацію в квоті 315 зол., яку одержав я за науку релігії у кількох вселюдних школах за 1933. рік.

Тисне теж податками і повітовий виділ у Тернополі. Там з кінцем 1933. р. підписав я умову, що на конто заплати комунальних податків зобовязуюся закупити сам 25 стосів каміння і вивезти його власним коштом на повітову дорогу в Хомах. Вивіз я 8 стосів на квоту яких 400 зол. Але показалося, що не піде наємними робітниками. Коні послабли, один в часі роботи згинув, а кінця не видко. Не видко теж і ніякого виходу в цієї сліпої вулиці, в яку загнали мене непомірно високі податки та податкові екзекуції і ліцитації!

Для хліборобів зроблено дещо тепер у їхньому віддовженні у приватних вірителів. Санаційну акцію хліборобів, до яких безперечно належать також і сільські пароха, треба би повести і у бюрах скарбових урядів і вимірювати податки відповідно до подійсного стану і сучасної економічної спроможности податника хлібороба, перевести ревізію виміру залеглостей і їх редукцію та стягання в спосіб, що не зруйнує варштату праці податника. Це і була би доцільна податкова сейзахтея хліборобського стану.

о. Петро Івахів.

Українське жіноцтво робить підсумки своєї праці.

ЗАГ. ЗБОРИ ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ.

Дня 20. ц. м. почалися у т. зв. Жовтій Салі „Народнього Дому" у Львові Заг. Збори „Союзу Українок". Останні були два роки тому й тому цим належиться в нашому орг. життю окреме місце.

Саля набита делегатками. Серед них багато селянок. Настрій на салі бадьорий і діловий, цеж не жарт — робити підсумки централі всього організованого руху українського жіноцтва.

*

В год. 10. відчиняє Заг. Збори голова „Союзу Українок" пос. Мілена Рудницька такою промовою:

„Маю честь відкрити Заг. Збори Централі Союзу Українок. Вітаю представниць філій і делегаток сільських кружків. Чисельна кількість їх доказує, що С. У. дійшов вже на село. Вітаю делегатку Централі Емігранток і передаю їй привіт для сестер з Наддніпрянщини. Вітаю делегатів централь і висловлюю на цьому місці подяку всім тим Т-вам, що співпрацюють з нами. Вітаю представників преси, що завжди підтримує нас.

Хоч часи важкі — ми зїхались численно, може якраз тому, щоб обєднатись, щоб обмірковувати дальший шлях і обмінятись досвідом. Поки це почнеться, виконуючи сумний обовязок, згадаю тих з наших лав, що відійшли. Це визначні наші діячки Іванна Витковицька, Марія Вигнанська, Ольга Лещукова, Осипа Паньківська й Ольга Дудриківна. Честь їх памяти!"

Заг. Збори встали на знак пошани до цих Покійниць.

Пос. Мілена Рудницька говорить далі: „Останні наші Заг. Збори були ще у травні 1933 р. Гол. Виділ прохає у вас вибачення, що так довго не скликував вас. Це головно з приводу підготовки до Жін. Конгресу, що абсорбував всі наші сили. Тому ці Збори перші за новим статутом. До Президії Заг. Зборів покликую: п-ні Н. Холодну-Левицьку з Варшави, Макарушкову, п. Весоловську, Хомінську та делегаток сільських кружків Воєводівну і Марчукову. На секретарок прошу п-ні Сіякову та Мудрикову".

Згадані пані сідають за президіяльним столом. Після відчитання і приняття правильника про спосіб дискусії, почалася ділова частина Заг. Зборів.

ЗВІТИ З ДІЯЛЬНОСТИ.

Перша відчитала свій звіт секретарка Централі п. **Ірина Лунева:** У виділі Союзу Українок зайшло у звітовому часі багато змін, деякі члени уступили, інших нових кооптовано. Виділ покликав президію, що вела всю працю Т-ва. Централя полагодила за звітовий час 4078 письм, в тому розіслала 25 інструкцій. Вироблено членські виказки і переводиться реєстрація членів Т-ва навіть по селах. Статут Т-ва змінено, щоб був догідніший організаційно. У справі голоду на Україні робила Централя не тільки заходи за кордоном, але доручила своїм кружкам підтримувати протиголодову акцію на місцях та винесла сама протест. Найзамітнішим успіхом праці Централі був Український Жіночий Зїзд, але про нього буде окремий звіт. Централя почала теж видавати, виконуючи резолюцію Ж. К. свій орган „Жінка". На Конгрес українського жіноцтва Закарпаття, що відбувся м. р., їздили делегатки Централі, з цим жіноцтвом навязано тісний контакт. У справі виборів до гром. рад видала Централя доручення Філіям і Кружкам взяти в них якнайактивнішу участь, але успіх цього був невеликий. Централя уфундувала мандрівну спортову нагороду „Союзу Українок", удержувала звязок з „Просвітою", „Сільським Господарем", Р.С.У.К. і іншими установами, що ставилися до неї дуже прихильно та брала репрезентативну участь майже у всіх важніших святах і національних обходах. Крім цього Централя поробила заходи, щоб оснувати Всесвітній Союз Українок; у цій справі успіхи є повні, вибрано навіть, зговорившись з закордонними орг. центрами, Головну Раду Всесв. Союзу Українок, що почне у найближчому часі працю. Востаннє виглядав Гол. Виділ С. У. так: пос. Рудницька — голова, Шепаровичева — І. заст. голови, Паліева — II. заст. голови, Лунева — секретарка, Колтунюкова — скарбничка, виділові: Макарушкова, Храплива, Селезінкова, Яцкевич, Кисілевська, Кононенко, Білякова, Кміцикевичева, Каштанюкова, Макарушкова Н., Горбачева, Ґурґулівна, Сімович, Лукашевська, Дзерович, Мриц.

ПРАЦЯ ДЛЯ КОНГРЕСУ.

Другим звітом був звіт секретарки Ділового Комітету Жіночого Конґресу, **п-ні Олени Шепаровичевої,** що звітує:

Гол. Виділ Союзу Українок покликав до життя Діловий Комітет УЖК та 10 комісій. На чолі Д. К. стояла Е. Макарушкова, секретаркою була Ол. Шепаровичева. Крім цього комісії поділилися на підкомісії для технічної підготови Конгресу, а до Д. К. кооптовано теж рівнаж активних пань нечленів С. У. та ввійшли туди представниці католицьких жіночих організацій. Всі комісії виконали якнайкраще свої завдання (звітодавець обговорює цю працю широко). С. У. відповідав за Конгрес перед владою. Громадянство поставилось до Конгресу майже ворожо, так само, за винятком „Діла" й „Нового Часу", майже вся преса. Не повелися теж переговори з групами жінок радикалок та націоналісток, що були ворожі до кінця Конгресові. Підготовча праця К. дала всежтаки такі успіхи: 1) законтивізувала українське жіноцтво в краю і за кордоном, 2) збільшила престіж українських жіночих організацій, зокрема С. У. серед громадянства, 3) повела пропаганду нашої справи за кордоном. У цифрах праця Д. К. виявляється так: письм війшло 328, вийшло 905, засідань

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

КВІТ МІМОЗИ І СОНЦЕ.

Рим! Легке, лагідне повітря, що несеться на промінях раннього сонця, входить у легені, прискорює ритм серця. На майдані Еседра Трітон із німфами грається, збурюючи в небо стовп води. Терми Діоклеціяна, ці могутні руїни, в ранішній годині виринають мов палати пишні, горді давниною.

Тепер, у перших днях весни, в Римі найяскравіші: квіт мімози і сонця. Навіть тоді, коли на хвилину хмара заступить сонце — мімоза із сонцем ґуторить.

Вулиця кипить. Залита автами, в яких швидко, митом електричної струї, ломляться рефлекси сонця. Та ви помічаєте якусь зміну, якої ви в першій хвилині ніяк не можете схопити. Щойно коли приятель питає:

— Ти нічого нового не запримічаєш вухом?

Ви, при помочі асоціяції думок, досконало бачите зміну: вуличний рух гасає без ніяких голосових сиґналів. Ні авта, ні автобуси не трублять, ні трамваї, — яких лишилося дуже мало! — ні візники, ні наколесники — ніже одного звуку не дають: німо, мовчазно. Все гонить тихо, без крику: німі хижі звірюки, що женуть у безвісти.

На своїй красі Рим іще більше виграв. Замкові святого Михайла привернено давню свободу простору: з усіх сторін можна тепер його оглядіти. Довкола нього молодий, просторий публичний парк. Горб Капітолія теж довкола звільнено від нікчемних, неестетичних каміничок: на його схилах зелене тепер трави, шумлять вічно зелені пінії. Від вулиці Дель Маре простягається попід горб Авентіно до вулиці Деї Тріонорі преґарна, широка вулиця Чірко Массімо. Ще недавно, як я був останній раз у Римі, подивитися було з Палятинату, з руїн палат Веспазіяна на долину, що тягнеться до Авентину, — це була долина брудних халабуд, якісь складики дрантя. Тепер — зовсім вільна, зелена долина, що берегами вбирається у кипариси, а по ній котиться суворим гомоном від чорних руїн термів Каракалі.

Знову заходжу, хоч нашвидку, до музеїв: мов старих знайомих хочеться відвідати Аполля Праксителя, сплячу Аріядну, Сатира, що намовляє русалку. Розуміється — зупиняюся найдовше в гостині в Афродити Киренейської.

Рим — гордий! Тут зійшлися три славні красуні-Афродити: Киренейська, Кідійська Праксителя, Капітолійська. А далі — славна красуня Форнаріна пензля Рафаеля. Усі, в кого в серці й мармур оживає, віддають першенство Киренейській Афродиті. Це — найкраща молодість, яку ви бачили, яку ви, як умієте, переживаєте, чи переживали. Дивлячись на цю Афродиту, ви чуєте девяту симфонію Бетовена, переображення Ізольди Вагнера. Ця дівчина, яку мистець із четвертого віку перед Христом дав нам оце в мармурі, була напевно русявка. Стільки чару лише русявки можуть мати. І та русявка створена з морської піни. А хто його знає? Може й, як каже леґенда, з іншої піни! Киренейська Афродита має у собі красу чистоти, незабрукнутої чистоти!

Друга — це Форнаріна: має у собі красу життя, його роскоші і терпіння. Хто лиш стане перед нею і почує той несамовитий жар її чорних, ненаситних, великих очей, побачить чудово закровлені пахучі уста, яких губи ґранатом напружені, її груди, що піснею роскоші знімаються — то кожний в собі скаже, чи шепне, промовить: Форнаріна! Віками люди, побачивши її, шепчуть так. Скільки слави! Портрети сучасних Форнарін, сучасного, та ще й отого безнастанно експериментального мистецтва, ніколи не лишать стільки слави. Бо й сам сучасний творець, скінчивши свою Форнаріну, на другий день забуває й імя її.

*

Як хочу супокою, того цілющого супокою, то йду на Палятин. Увесь цей горб — чудовий напів-природний парк. Лиш на західньо-південній частині видніють могутні, найстарші руїни першого Риму: де Рем і Ромуль розгосподарилися були. Тут є й палати, в дуже збережених руїнах, із доби імператорів, Доміціяна, Веспазіяна.

На Палятині — тіні з сонцем обіймаються. Крізь віття дерев сонце плямами пливе по стежках. Троянда молодим пуп'янком — лиш дві пелюстки виставилися, як закопилені ґубоньки! — впилася в роскіш неба. Заквітли бруски, міґдали й собі розняли очі живо, далеко: як ті очі Форнаріни! Пальми гордо розіпнялися, як бані Візантії. Пташки бються по кущах міртy, голосно та скороговірно розмовляючи.

І безгомонно, тихо! Тиша, мов плями сонця на стежці — крізь віття, що паде, мов метелик, що он сідає на траву. Тихо так, що чуєте, як унизу, на Форо Романо, в атрію весталюк дзвенить вода у басейнах і розвиваються троянди, що довкола басейнів ростуть, за руки побравшись.

А кипарис вершком, мов серцем, колишеться повагом і дзвонить у небесні краса.

Рим, 11. березня 1935.

відбуто 34, обіжників вислано 7, видано друковані проспекти в українських та чужих мовах. До 9. червня зголошено 658 делеґаток без Станиславова та яких 200 гостей. З приводу перешкод (відмова поїздів і ін.) взяло в Конгресі участь 544 делеґаток, що заступали 60 філій і 92 кружків С. У., 5 жіночих кооператив та 22 інших жіночих т-в — разом 179 жін. організацій. Зпоза Галичини було на Конгресі 43 делеґаток від 43 організацій та делеґатка Міжнар. Союзу для громадянських і політичних прав жінки міс Шіпшинкс. Преса мала 34 делеґатів (15 українських і 13 чужих часописів). Письменних привітів дістав Конгрес 244.

ПІДСУМКИ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Третім з черги був організаційний звіт п-і **Марії Біляковоі**. Вона говорить:

Союз Українок має 73 філій (1932 — 57, 1933 — 64). З того звіт надіслало 51 філій: 32 з них мають кружки, 19 — ні. Кружків має С.У. 420 (1932 — 215). Членів у філіях 4.170, у кружках — разом яких 25 тисяч. Організуються нові кружки. Крім цього С. У. має ще 63 жіночих секцій при „Просвітах" і „Сільських Господарях". Орг. поїздок відбули делеґатки Гол. Виділу — 68, а делеґатки філій — 639. 14 філій має свої власні домівки, 15 — спільні, 22 філії не мають зовсім домівок. Найкраща з філій — Станиславів (35 кружків і 2126 членів), далі йдуть Перемишль (20 кр. і 877 чл.), Стрий, Сокаль, Самбір і ін. Станиславів стоїть теж на першому місці, коли йде про орг. поїздки (216). Найближче завдання Г. Виділу — люстрація філій, курси для провідниць села, звільнення філій і кружків від стемплевих оплат, акція за зміною статуту. До філій вислав Г. Виділ 7 орг. обіжників та квестіонарі, завів для реєстрації книгу членів філії, книгу кружків та заводить книгу членів кружків, зокрема видав членські виказки для членів філій і кружків. Всі філії можна поділити на 3 катеґорії: найкращі — Станиславів, Сокаль, Стрий, Самбір, Перемишль і ін., добрі і слабі. Г. Виділ хоче завести окружні філії для цілих округ і районів (Перемишль для Мостиськ, Добромиля, Ярослава, Любачева й ін.) з найсильніших філій; ці філії мають влаштувати у 1935 р. Свято Селянки. Філії другої категорії мають підготовити Свято Селянки на 1936 р. На 1937 рік Г. Виділ готовить Краєве Свято Селянки у Львові, для цього у 1935 р. мусить бути зорганізованих 1000 нових кружків. У квітні ц. р. будуть скликані в найкращих філіях анкети для Свята Селянки, в якім Г. Виділ проектує місцеві звичаї й обходи, та маючи на увазі брак нар. ноші на селі, буде створений окремий дешевий стрій на це свято; очевидно, свята ці мусять обходитись якнайдешевшим коштом.

ДОПОВНЕННЯ П-НІ СЕН. КИСІЛЕВСЬКОЇ.

Звіт організаційний доповнює **сен. О. Кисілевська** такими своїми завваґами:

Жіноцтво мусить зрозуміти своє значіння від теперішню хвилину. Ця хвилина вимагає спеціяльної праці від жінки села й міста та від С. У. Праця мусить йти пляново, цей плян намічений у рефератах. Нова його царина — господарська — має окрему вартість. Організацію треба поширити на всі міста й села, для цього сильніші філії мусять підтримати слабші та треба зацікавити сільську інтеліґенцію жіночою організацією. Зокрема важна тут справа рефератів, вишколу тих, що обїздять кружки, сусідська допомога філій.

Далі референтка говорить про те, як підготовити організування кружків на місці, обовязки філій супроти кружків, працю у кружках, імпрези (головно свята ноші), акцію для заг. здоровля на селі, пропаґанду нар. мистецтва в селі, участь членів кружків у нар. роботі і ін.

Реферат п-і сен. О. Кисілевської приняли Заг. Збори довготрівалими оплесками.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ПРАЦЯ С. У.

Звіт з культурно-освітної діяльности С. У. здає п-і **Неоніля Храплива:**

С. У. вислав до філій та кружків у справі культ.-осв. праці 12 інструкцій та обіжники, видав 4 нові реферати й полагодив 80 письм. Крім того співпрацював з „Просвітою" і „Рідною Школою" у справі вишколу, курсів для неграмотних та діт. садків. З 49 надісланих звітів виходить, що тільки деякі з них мають окремих культ.-освітних референток. Тимчасом ця праця мусить йти пляново. Культ.-освітна праця С. У. виглядає в цифрах так: У 1934 р. 49 філій влаштувало 298 рефератів та 332 рефератів по кружках та 274 свят. 16 філій — 20 курсів крою, куховарських та для неграмотних. На 49 філій 27 має свої бібліотеки, але не всі філії передплачують „Жінку". 14 філій заснувало 25 власних діт. садків. На найближче майбутнє проектує С. У. закладати гуртки плекання рідної мови та організацію дoросту — і це його найважніше завдання.

ДЛЯ ПЛЕКАННЯ НАР. МИСТЕЦТВА.

Реферат про плекання нар. мистецтва виголосила п-і **Ірина Ґурґулівна:**

Вистава нар. мистецтва, що була влаштована на Ж. К. і до якої причинилися вельми сільські кужки С. У., збираючи та присилаючи експонати — поширила ідею плекання нар. мистецтва на всю організацію С. У. З 1000 експонатів Ж. К. частину зложено у депозитах С. У. при музеях у Яворові, Львові і Самборі. 17 філій С. У. з 51, що прислали звіт, зробили вже дещо для організації плекання нар. мистецтва. З них 13 влаштувало курси вишивок 11 вистави народнього мистецтва. 9 філій прикрасило свої домівки, 11 — вечорі нар. ноші. На майбутнє при кожній філії буде референтка для нар. мистецтва, що кермуватиме курсами, виставами, сходинами, що обїздитиме кружки з рефератом та пропаґуватиме прикраси церков, домівок, читалень нар. виробами, що виховуватиме доріст С. У. у любові до нар. мистецтва та буде слідкувати за нар. мистецтвом своєї округи.

ЗВЯЗКИ З МІЖН. ЖІН. ОРҐАНІЗАЦІЯМИ.

Звіт про ці звязки здає **д-р Д. Дзеровичева:**

Факт скликання Ж. К. використано на пропаґанду. 4 місяці перед конґресом вислано до нім., анґл. та франц. преси статті про наш жіночий рух, наші жін. організації та конґрес. На місяць до Конґресу вислано запрошення до яких 300 організацій жінок у світі та окремо 60 листів, що у висліді дали 100 привітів з ріжних країн. Міжнар. Жіночий Союз вислав на Конґрес міс Шіпшінкс, що помістила про нього широкий звіт в органі Суфражу та в інших анґл. часописах. Крім цього ведено переписку з Міжнар. Жін. Союзом і ін. всесвітними жін. організаціями, вдержувано особисті звязки з чужинками, а пос. Рудницька зміцнювала ці звязки у Женеві. С. У. перевів теж великі дві акції на міжн. полі: у справі голоду на Україні та приняття Совітів до Союзу Нар. Обі справи дійшли через Міжнар. Жін. Союз до Союзу Народів. С. У. паралізував теж заходи, щоб його, як організацію недерж. нації викинути з Міжнар. Жін. Союзу, дарма, що туди С. У. увійшов скоріше як інші. В тій справі відложив М.Ж.С. децизію до конґресу М.Ж.С., а С. У. мусітиме вислати туди для оборони своїх прав більшу делеґацію, а фонди на це мусітиме дати вся орґанізація, бо це справа величезної ваги.

ЗВІТ КООПЕРАТИВНОЇ СЕКЦІЇ.

П-і Ніна Селезінкова, референтка Секції, говорить з черги:

Кооп. Секція С. У., яку принято у члени Міжнар. Жін. Кооп. Гільди, відбула у звітовому часі 13 засідань, 2 ширші сходини та вислала 5 обіжників і 2 анкетні листки. Голова Секції відбула 29 поїздок. Вироблено інструкції для філій і кружків про кооп. працю жіноцтва та відбуто конференцію з РСУК у висліді чого у Г.К.Ч. є сторінка „Жінка в кооперації" та відбувся одноміс. курс кооп. пропаґандисток (31 учасниць). С. У. взяв участь у Кооп. Святі у Львові, видав брошуру „Жінка у кооперації", виробив ревію для пропаґанди рідного промислу та вислано Кружкам спис кооп. книжок до бібліотек Кружків. Як виходить зі звітів, відбулося в краю 262 жіночі кооп. анкети і виголошено 195 рефератів. Жінок-членів кооператив було в 1933 р. 57.277, в управах 79, в надв. радах 125, занятих жінок у кооперації 220. Деякі філії співпрацюють з кооп. централями на місці, ведуть пропаґанду рідного промислу, відбувають кооп. анкети (Перемишль, Бучач, Калуш). В червні 1933 р. СУ вислав делеґатку на Конґрес Міжнар. Жін. Гільди в Льондоні, на Конґрес Гільди у 1934 р. вислати делеґатку було годі. Прикро вражає зате незрозуміння кооп. ідей у деяких жінок та головно серед жінок молоді і з тим СУ буде боротись.

ГРОШЕВА СПРАВА В СУ.

Звіт з каси СУ виголосила *п-і Марія Колтунюкова.*

Союз Українок мав у звітовому часі 23.698 зол. 81 сот. приходів та 22.998 зол. 17 сот. розходів. В касі Т-ва є 700 зол. 64 сот. Крім того має СУ на стипендійному фонді 196.02 зол., на фонді делеґатов 111.02 зол. та на фонді Сільсько-господарської школи СУ 611.24 зол., УЖК дав 17.258 зол. 54 сот. приходу та мав 16.03.95 розходу. Щоб СУ міг правильно працювати, для цього йому потрібно річно 7.000 зол.

Після 5-хвилинної перерви виголосила ще промову *пос. Мілена Рудницька* на тему: „Союз Українок у звітовому році". П-і Рудницька обговорила позитивні наслідки ЖК., справу Всесвітнього Союзу Українок, журнал „Жінка", новий статут СУ, розбудову сільсько-госп. акції та вишкіл жіночого дoросту, справу членства СУ в Міжнар. Жін. Союзі і його конгрес у Царгороді та фінанси т-ва, врешті візвала всіх делеґаток до активнішої, як досі праці на місцях, щоб цим жіночий рух добув своє значіння та виконав свої обовязки.

Промову пос. Мілени Рудницької приняла саля довготревалими оплесками.

З черги проголошено павзу на обід, підчас якої відбулася кооперативна нарада делеґатов під пров. кооперативної референтки СУ, п-ні *Ніни Селезінкової.*

Пополудні дискусія над звітами.

—o—

Димісія міністра хліборобства.

У соймових кулуарах розійшлася у середу 20. березня ц. р. вістка, що міністер хліборобства Понятовський зголосив димісію перед двома днями. Кружляють поголоски, що причиною димісії була нагінка на міністра консерватистів у парляменті і на сторінках преси. Коли мін. Понятовський не відкличе своєї димісії, його наслідником буде мабуть проф. Станевич.

—o—

Пішло на заслання 1.074 горожан.

МОСКВА, 20. 3. ПАТ. ТАСС повідомляє: Останніми днями арештували в Ленінграді та заслали у східні округи СССР 1074 горожан за нарушення приписів про місце замешкання й закону про пашпортову систему. Заслані це бувші аристократи, бувші вищі царські службовці, великі капіталісти, бувші великі земельні власники, жандарми та поліцаї. Деякі із засланих відповідали перед судом за протидержавну діяльність у хосен чужих держав.

—o—

Алярм у Берліні.

БЕРЛІН, 20. III. ПАТ. У рямцях великих 3-денних вправ протилетунської оборони зарядили вчора в Берліні алярм і поготівля між год. 22. і 24. На алярмовий сиґнал в год. 22-ій погасли в місті всі світла. Авта та трамваї їздили помало з заслоненими світлами, а в год. 23-тій із зовсім погашеними. Над містом увесь час літали розвідчі літаки та повідомляли через радіо про успішність маскування міста. Берлінська радіостація надавала репортаж заряджених летунських вправ і розмови між обсерваційними станицями в ріжних дільницях міста.

—o—

За піддержування військової техніки.

ПАРИЖ, 20. III. ПАТ. Радикальний посол Бонес зложив у парляменті інтерпеляцію в справі конечности піддержування технічного поступу при фабрикації військового приладдя для французької армії.

—o—

Рінтелена годі держати в вязниці.

ВІДЕНЬ, 20. III. ПАТ. Лікарі ствердили, що д-ра Рінтелена, якого засудили недавно на досмертну вязницю, а який досі є в шпиталі, годі тепер замкнути в вязниці. Наслідком такої опінії д-ра Рінтелена перевезли вчора до одної з провінціональних вязниць.

—o—

Закватирували жандармів по селах.

Арештують селян.

ПРАГА, 20. III. ПАТ. У громаді Чертізна й околиці, де останніми днями дійшло до селянських заворушень у звязку з податковими екзекуціями, настав спокій. По селах закватирували 200 жандармів. Вони ведуть слідство. Досі арештували 50 осіб. Сподіються що арештують загалом 150 осіб.

За розбудову летунства В. Британії.

Положення в Европі грізніше ніж в 1914 р.

ЛЬОНДОН, 20. III. ПАТ. Черчіль заявив у палаті громад, що летунство В. Британії рішучо за мале. Вступаємо в добу великої небезпеки і стоїмо перед війною, яка закінчилася в листопаді 1918 р. Сподіюся, що до війни можна ще не допустити. Одначе положення грізніше ніж в 1914 р. Тому домагаюсь, щоби летунство В. Британії дорівнювало найбільшому летунству інших держав.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жаліймо датків на скріплення освітних змагань.

Політична дискусія в соймі.

ВАРШАВА, 20. 3. ПАТ. На пленарнім засіданні сойм розглянув декілька договорів, між іншими договір про виміну товарів між Польщею і Німеччиною. Польща має надвишку в експорті до Німеччини. Пос. Стронський (енд.) гостро критикував договір як некорисний для Польщі. При цій нагоді звернув увагу на зброєння Німеччини і домагався від премієра, щоби зясував становище Польщі у цій справі. Пос. Мазур (енд.) теж критикував цей договір.

Опозиційним послам відповідав референт пос. Єнке кажучи, що тепер не пора обговорювати цілу польсько-німецьку політику. Підкреслив, що Польща ніколи не віддасть Поморя. В поіменнім голосуванні 262 послів на 325 голосувало за ратифікацією цього договору. Підчас ратифікації митної умови з СССР пос. Чапінський (ППС) заявив, що буде голосувати за законом.

Рібентроп у Льондоні.

ЛЬОНДОН, 20. III. ПАТ. Управитель готелю, до якого постійно заїзджає фон Рібентроп, заявив журналістам, що нині сподіється приїзду делеґата канц. Гітлера. В Льондоні кружляє поголоска, що фон Рібентроп зустрінеться з мін. Саймоном і льордом Льонтіяном.

—o—

Кинули 2.500 бомб.

МЕКСИК, 20. III. ПАТ. Оголошена статистика виказує, що в останніх 14 місяцях кинули або підложили на Кубі 2.500 бомб. Убитих було 28 людей і 200 ранених. Майже всі жертви є людьми, які нічого не мали спільного з політикою. Між ними багато жінок і дітей. Суди засуджували атентатчиків на лагідні кари, бо від 6 місяців до трьох років.

—o—

Криваві бійки між поліцією і муринами.

НЮ-ЙОРК, 20. III. ПАТ. У муринській дільниці Гарлєм дійшло до кривавих бійок між поліцією і юрбою муринів. Заворушення муринів викликали неправдиві поголоски, що білий убив мурина. Один мурин убитий, кількох ранених.

Франція відкликається до Ліґи Націй.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Рада міністрів рішила, що французький уряд негайно відкличеться до Ліґи Націй у справі рішення німецького уряду про заведення загальної військової служби. Одночасно рада затвердила текст протесту, який Франція перешле Німеччині та затвердила подорож мін. Ляваля до Москви. Дата подорожі ще не устійнена.

Рузвельт і далі обсервує.

Відрадили не висилати ноти.

ПАРИЖ, 20. 3. ПАТ. Авас повідомляє з Вашінґтону: Президент Рузвельт веде й далі політику обсерватора положення в Европі. Здається, що держ. секретар Гол і Норман Дейвіс, які переговорювали з президентом, переконали його, щоб до Берліна не висилати протесту. Рузвельт, як кажуть, більше схильний працювати в рямцях розброєвої конференції. Всеж, як вцевняють поінформовані, останні події в Европі дуже вразили Рузвельта. Він не вірить уже, щоб можна було дійти до міжнародного порозуміння в справі розброєння.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Бельґійський уряд прем. Теніса подався до димісії тому, що уряд не найшов піддержки в обороні бельґійського франка.

— У Парижі почались переговори з большевицькою делеґацією у справі нового торговельного і морського договору.

— Приватна рада японського цісаря затвердила продажу східно-китайської залізниці. Договір продажі підпишуть у Токіо в суботу 23. березня ц. р.

Із судової салі.

ЗА ПОШИРЮВАННЯ НЕЛЕҐАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася у понеділок 18. березня ц. р. розправа проти 20-літнього **Михайла Саміли** з Чернева, пов. Рогатин. Акт обвинувачення каже, що підсудний осінню минулого року дав 13-літній Марії Кучинській дві летючки ОУН і „Сурму".

Підсудний заперечив вину. Поліційні свідки зізнавали згідно з актом обвинувачення. На основі вердикту суддів присяглих трибунал засудив Мих. Самілу на **чотири роки вязниці**, зачисляючи йому слідчий арешт від 14. листопада м. р.

Засудженого боронили обор. д-р В. Бемко і д-р М. Західний.

З кінової хроніки.

„Форшпан". Це один із реклямових засобів, який полягає на тому, що з фільми витинають найважніші сцени та пускають їх на екран на якийсь час перед премієрою. Одначе це небавом знудилося публиці, бо всі ці сцени були звичайно до себе подібні й тому рішило виробництво Метро-Ґольдвін-Меєр увести зміну в цього роду реклямі. Форшпан зладили так, що брали на фільмову плівку сцени підчас фільмування і підготови до окремих картин, який їде водночас із реалізуванням песи. Перший такий форшпан накрутили до фільми „Весела вдовичка" з Жанетою Мекдоналд і Морісом Шевальє. Цей форшпан замітний ще тим, що на ньому вперше показався Франц Леґар, композитор оперетки, що сам диригує великою орхестрою, зложеною із сотні осіб. Леґар звертається до публики й дякує за признання, яким тішиться його оперетка від 30-ти літ.

Звірята на екрані. Кінематографія дуже часто показувала звірів. Фільми „Трейдер Горн", „Ранґо", „Тарзан", „Голоси Африки" й ін. представляли цих чотириногих героїв, як непримирних ворогів людини, їх боротьбу між собою та жахливими стихіями. Тепер уперше рішився екран показати душу звірів. У найновішій фільмі „Секвоя" зображене спокійне життя звірят, гра їх інстинктів і мати-природи, що піклується ними

НОВИНКИ

— **Подяка.** Виділ Т-ва У. С. Л. П. „Основа" складає на цьому місці щиру подяку Високоповажаним Паням Комітетовим за їх незвичайно жертвенну й успішну працю при влаштуванню Вечерниць „Основи", а зокрема Високоповажаній Пані Інженеровій Мудраковій як голові Комітету. — За Виділ. **Савка Ярема,** голова. **Рогожа Роман,** секретар. 1150

— **Любка Колесса у фільмі.** Як повідомляє наш берлінський кореспондент, в найближчому часі матимемо нагоду подивляти нашу відому пяністку, Любку Колессу, у фільмі. Вона виступить у титуловій ролі фільми про Кляру Шуман („Серце, що тільки раз кохало"), що підготовляється під проводом Ганса Церлета у фільмовому виробництві Віктора Кляйна. Музичну підготовку фільми перебрав Лев Ле.

— **Припинення діяльности „Лікарської Поради" при Т-ві Опіки над Молоддю в Дрогобичі.** Староство в Дрогобичі припинило діяльність „Лікарської Поради", яку недавно відкрило було Т-во Опіки над Молоддю в Дрогобичі, під управою д-ра М. Яремчишина. Причиною припинення діяльности „Поради" є неполагодження деяких формальностей

— **З Українського Лікарського Товариства.** У пятницю 22. березня в год. 19. відбудуться у домівці Т-ва при вул. Підвалля ч. 7, І. сходини. На порядку дня: Відчитання рефератів д-ра Т. Кібзея з Детройт в Америці: 1) Про лікарів-українців в Америці; 2) Лікування опарень танніном.

— **Інтерес на марш. Пілсудським** хотіла зробити „Газета Поранна". Управа м. Львова розіслала пресі такий комунікат: „У звязку з оголошенням в „Газеті Поранній" побажання львівського маґістрату з приводу іменин марш. Пілсудського управа м. Львова стверджує, що це оголошення поміщене всупереч дозволові і без згоди управи, яка думає, що цього роду форма побажань для особи достойного соленізанта є в найвищій мірі невідповідна". Підписано: Президент міста: Вацлав Дрояновський. — Для пояснення зазначуємо, що у вівтірковій „Газеті Поранній" появилися на трьох сторінках побажання ріжних міст і містечок Сх. Галичини з містом Львовом попереду у формі платних оголошень. Як виходить з комунікату львівського президента, редакція „Г. П." оголосила іменнові побажання, не питаючи про згоду тих міст, які повинні би тепер за ті оголошення заплатити.

— **Покликання на військові вправи.** На основі закона про загальний обовязок військової служби міністер військових справ наказав покликати в буджетовому році 1935/36 на звичайні військові вправи на цілій території Польщі резервових старшин і підхорунжих усіх родів зброї. Вправи потревають 6, 5 і 4 тижні залежно від роду зброї і службових обставин.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні впали при тягненні держ. льотерії такі більші виграні: 20.000 зол. на ч. 111049. 10.000 зол. на ч. 23527, 78815, 144260. 5000 зол. на ч. 111062. 1000 зол. на ч. 22532, 98044, 115283, 124336, 179442. 500 зол. на ч. 26167, 36235, 91115, 135479. По перерві впали такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 57305. 5000 зол. на ч. 103006. 2000 зол. на ч. 69416, 161490. 1000 зол. на ч. 18194, 41933, 50346, 57735, 59390, 114932, 133913, 154261. 500 зол. на ч. 39687, 46642, 56263, 60078, 66149, 110989, 116767.

— **Викидають емеритів з мешкань.** Львівська дирекція залізниць викидає 21 емеритів, між ними кількох українців, із мешкань, які вони займають ще з перед воєнних часів у залізничих домах при горішній вул. Городецькій. Ці доми побудовані з австрійського пенсійного фонду залізничих службовців і призначені головно для забезпечення службовцям даху над головою на старість. Тому переводжена ексмісія на 21 емеритах є щонайменше дивна, хочби й була подиктована бажанням зробити місце для залізничих службовців, перенесених зі Станиславова.

— **Зловживання при залізничих доставах.** До Львова приїхала недавно головна інспекційна комісія з міністерства шляхів у Варшаві і перевела доходження в справі зловживань при доставах електрифікаційних уладжень у вагонах. Комісія предложила свій звіт прокураторії, яка наказала арештувати 11 осіб, переважно залізничих урядовців, кількох інжинірів і доставців.

— **Биття шиб з приводу іменин марш. Пілсудського.** В Радехові 18. березня коло год. 11-ої в ночі вибито камінням в Народнім Домі сім великих шиб вартости коло 54 зол. В реальности цій міститься постерунок поліції, одначе биття шиб він не завважив, а про сам факт довідався щойно від адміністратора реальности. Назвища виновників невідомі. Є здогад, що шиби вибито тому, що на них не було налішок, якими поляки декорували свої вікна.

— **Родинна трагедія** розігралася в Тарчині під Варшавою. З поїзду, що приїхав з Варшави, висіла 29-літня Софія Червінська з 7-літньою донечкою. В цій хвилині підійшов до неї мужчина, який перекинувшись з нею кількома словами, виняв револьвер і дав до неї 5 стрілів, опісля шесту кулю впакував собі в голову. Покликаний лікар ствердив смерть. Доходження викрило, що Червінську вбив її чоловік, з яким вона жила в сепарації. Червінський приїхав до Тарчина, щоби намовити жінку до повороту, а одержавши відмовну відповідь, убив жінку і себе. Все те сталося на очах донечки, яка залишилася круглою сиротою.

— **На залізничому шляху** біля стації Віддзев скоїлася катастрофа. Тому, що рампа не була замкнена, на залізничий шлях виїхала бричка з двома мужчинами, Яновським і Миперським. В туж мить вдарив на бричку моторовий поїзд торпеда. Яновський згинув на місці, а Миперського кинуло в рів і так покалічило, що він незабаром помер. Машиніст здержав поїзд і не допустив до того, щоби вискочив із шин.

— **За зловживання при війську.** У Вильні засуджено поручника Евг. Вашкевича за спроневірення 100.000 вояк. грошей на 6 літ вязниці, виключення з війська і втрату громад. прав на 5 літ.

— **Міжнародній фільмовий конгрес у Берліні.** З кінцем квітня ц. р. (25. IV.—1. V.) відбудеться у Берліні заходом державної фільмової палати під проводом президента д-ра Шоермана великий міжнародній фільмовий конгрес, на який вже досі зголосилося кілька тисяч учасників із загряниці. В конгресі можуть брати участь усі, хто тільки чимнебудь звязаний з фільмою, в першу чергу фільмові продуценти, фільмові актори й критики, кінові підприємці, фільмова преса і т. д., що працюватимуть у сімох окремих комісіях. Зогляду на програму й великі облекшення бажана більша участь і українських представників. За інформаціями треба звертатися до конгресового бюра: **Reichsfilmkammer, Berlin W. 35, Bendlerstr. 32 a/b.**

— **Боротьба з людьми-машинами.** В Дедройт, як повідомляють з Ню Йорку, застрайкували робітники фабрики т. зв. роботів, знищили всі машини й підпалили фабричний будинок. Фабрика виробляла масово сталевих людей „роботів" для ріжних товарових домів на цілому світі. Ті роботи виконують службу днями й ночами в ролі сторожів, яких пускає в рух електрика. Власник фабрики Бльовман був паном 12.000 роботів зі сталі й алюмінія, послушних кожному його рухові. Вони витають клієнтів при вході торговельних домів, вказують публиці дорогу до кас, регулюють рух і заступають цілі маси живих робітників. Роблять теж службу сторожів в Англійському Банку, пильнуючи скарбів в опанцирених підземеллях, заступаючи найсильніших людей. Фабричні робітники, підбурювані своїми товаришами, що з причини конкуренції людей-машини не могли найти праці, запалали сліпою ненавистю до роботів, яких самі виробляли, і врешті знищили до тла цілу фабрику. Ще мин. суботи находилася фабрика роботів у повному розгоні, продукуючи денно 25 штук людей-машин, з яких кожний важив по 300 кг. На даний знак кинулося 3000 робітників на фабричні машини й апарати. Що не могли знищити робітники, того доконав вогонь і з цілої групи забудовань залишились тільки осмалені мури.

— **Торговля білими жінками в Китаю.** В Шангаю (найбільше портове місто в Китаю, що має півтора міліона мешканців) відбувся міжнародній конгрес при участи представниць ріжних гуманітарних установ, російських, англійських та американських у справі торговлі молодими жінками в Китаю, головно росіянками. Предсідник конгресу П. Глебов заявив, що торговля молодими росіянками є справді одним з найбільших місцевих лих. Ця торговля є причиною найгіршої слави, яку там мають жінки білої раси, переважно європейки. Рішено звернутися до місцевої китайської влади з домаганням, щоби станула до боротьби з практиками, що приносять ганьбу білій расі. Справу порушено свого часу навіть у Женеві, щоби рада Ліги Націй рішила щось у справі російських жінок, які живуть у Шангаю.

— **Жиди в Америці.** В мин. році приїхало до Америки понад 9.000 жидів, як про це сповіщав недавно Ісаак Азовський, управитель „Гібру Шелтеринг енд Іммигрант Ейд Сосаеті оф Америка", з нагоди зібрання того товариства в готелі Астор. З тих емігрантів було 2.000 осіб з Німеччини, решта з інших країв. Товариство дало опіку 4.2989 жидівським імігрантам мин. року. Взагалі оце жидівське товариство опіки над емігрантами слідкує за жидівською іміграцією до Америки і стверджує, що за 50 літ прибуло до Америки 2,382,093 жидів. Перші імігранти походили з Еспанії й Портуґалії, за ними приїхали жиди з Анґлії й Голяндії, а щойно потім почали приїздити з Німеччини, Росії, Австрії, Польщі. Жидівське товариство опіки над імігрантами має свої бюра у всіх портових містах Америки, в Ню Йорку великий дім Лофает евеню, де недавно було головне приміщення прилюдної бібліотеки. Його заснували перед 50 літами зовсім бідні одиниці. В часі війни товариство функціонувало як міжнародне почтове бюро і доставляло листи з усіх держав до Америки і навідворот. Т-во опікується також жидами в Европі, бо нпр. в 1934 р. помогло перевезти 25.000 жидів до Палестини з европейських країн. Коли здержано іміграцію до Зл. Держав, товариство помогло жидам поселитися на Кубі і в краях Південної Америки. Мин. року мало воно недобір у сумі 5.000 дол.

— **Ріжні вістки.** Туристи, що приїдуть до Франції між 11. квітня і 2. травня дістануть залізничу знижку на 40 проц. від франц. кордону

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дива нашої душі.

Тихо, незамітно проходять події, які колись напевно сколихнулиб людськими душами

— Чули? В Греції революція!

— Овва! Недавно була на Кубі. Яка ріжниця...

Або:

— Подумайте. Читаю в ґазеті... В мадярськім містечку Гочача забив батько троє дітей.

— Не треба аж мадярського. Наше містечко Львів зовсім не гірше. Щораз хтось когось катрупить.

Тяжко сколихнути нинішню душу.

Навіть 36 дивізій, які Гітлер покликав до життя, навіть дволітня військова служба у Франції, а „Біла Книга" в Анґлії не цікавлять аж так дуже, щоби тим хвилюватися. А преціж одно і друге і третє скриває в собі грозу війни, смерть тисячів і нужду міліонів.

Здається, що навіть, колиб хтось крикнув: „Землетрус! Рятуйся, хто може!" — люди не спішились би занадто. Бог зна, чи це правда, а як і правда, то... остаточно... яка ріжниця? Нині — завтра, все одно!

Виходилоб, що нема нічого такого на світі, чим можна розбурхати сонливо-байдуже середовище. Виходилоб, що наша душа вже така задубіла на всі сензації, звичайні і політичні бомби, що тільки десь колись ворухнеться і знов замре.

Отже ні!

Часом ні з цього ні з того сколихнеться. І то так — по береги, аж бризки підуть.

На око виглядає — нічого такого нема. Десь хтось скаже, десь хтось шепне, десь комусь пригадається. Шеп-шеп, шеп-шеп, шу-шу, шу-шу, а далі гу-гу, гу-гу!

Тільки й балачок, що про те „щось". І в каварнях, і на сходинах, і в приватних хатах. Люди, що цілими роками мирно, поруч себе жили, кланялись собі, усміхались — стають нараз ворогами. Один одному очі видер би, в ложці води втопив би.

— Чи ви знаєте, що він на вас казав?...

Шеп-шеп, шеп-шеп...

— Ми мусимо, розумієте, в той спосіб...

Шу-шу, шу-шу...

— Панове! Так далі бути не може. Досить того!

Гу-гу, гу-гу...

Може якась квестія, якась нерозвязана проблема лежати в нас цілими десятками літ — кулявий пес не подивиться в ту сторону. Що найвище десь хтось нарікне, десь хтось зітхне, чи заклене. Але чи плями на сонці пересунуться, чи повіє якийсь такий вітер — нараз справа стає „актуальна", „пекуча", „конечна до вирішення", одним словом: „так далі бути не може".

І починається. Збори, сходини, наради, конференції...

Врешті... Нехай би! Сколихнувши раз душу, можнаб їй не дати застоятися, а справа хоч і спізнена, то — ліпше пізно, як ніколи.

Але ні!

Мине місяць, оптимістично беручи: два і знову тихо, незамітно проходять події.

А та справа?...

Спитайте тоді когонебудь...

— Ах, так, пригадую собі щось... Так, так, памятаю. Але...

І махне байдуже рукою.

Ґалактіон Чіпка.

до кожного міста у Франції. — Румунський парлямент і сенат приняли закон, щоб продовжити на 6 місяців военний стан і цензуру в Румунії. — У Марсейль на місці, де вбили югославянського короля Александра поставили плиту з вирізьбленим словом „Мир". — Із Одеси вислали до Анкари першу партію вантажних авт і автобусів (570 і 40), замовлених на совітських фабриках у Туреччині. — Число великих міліонерів у Анґлії зменшилось за останній рік, але сума зібраних податків збільшилась тому, що більше осіб мало більше доходів. — Ґенерал-губернатор рівникової Африки Ренар, що пропав на літаку з жінкою та 4 пасажирами повідомив радіовим апаратом про місце, де літак осів. — У Злучених Державах почали широку поліційну облаву на контрабандистів алькоголю, торговців наркотиками і фальшівників грошей; арештували 1219 осіб. — Спортовий рух у Мадярщині хотять удержавнити. — У Відні усякі склепи з ґалянтерією, модними і спортовими товарими будуть отворені цілу ніч.

З концертової салі.

ВЕЧІР ПІСЕНЬ ТА ОПЕРОВИХ АРІЙ ІВАННИ СИНЕНЬКОЇ-ІВАНИЦЬКОЇ.

Співачка І. Синенька-Іваницька виробила собі вже у Львові добру марку, а цього разу ми могли ще ствердити й поступ у її співацькому мистецтві. Голос Синенької дуже рівний та дзвінкий, а велика її музикальність пробивається в незвичайно чистій інтонації і в гарному фразуванні. Це культурна співачка, яка уникає дешевих ефектів. Одначе треба ще попрацювати над дикцією (головно у чужих мовах). Мельодійна лінія не повинна вибиватись на перший плян коштом слова. Добра декламація є важним чинником. щоб викликати відповідний настрій, бо в слові кристалізуються наші думки й почування. Також високі тони виходять часами за різко, думаємо, тому, що співачка переважно упозовує уста і горло на букву „і".

Уложити програму так, щоби тримала слухача до кінця в зацікавленні, належить до додатніх сторін концерту. Чим більш співачка співала, тим більш навязувала контакт з публикою. Дуже гарно були заспівані: арія Дебісія та Степового „Ні, не співай пісень веселих", а найгарніше поза програмою „Айстри" Лисенка та „Колисанка" Барвінського.

Направду ідеальним акомпаніятором був д-р Н. Нижанковський. Концертантку нагороджено квітами та щирими оплесками.

І. Приймова.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": НОВІ ЛЮДИ.

Багато в цій совітській фільмі побуту — це найкраща її прикмета. Життя деревних робітників над Волгою на березі і на дарабах. Це тло до любовної історії, що почнається трагічною точкою. Молодий сільський робітник стає причиною смерти свого господаря і втікає в ліс, щоб оминути кари. Стає невинним спільником злодія і попадає до карного поправчого дому. Там його наставники відкривають у ньому талант: хлопчина змалку грає незвичайно гарно на сопілці. Його віддають до музичної консерваторії, де з нього виходить дуже талановитий флейтист. Після студій він не може вернутись у рідне село, щоб його не пізнали. Навіть дівчини, яку ввесь час кохає, відрікається на очах своїх товаришів, щоб не догадались, хто він. Але все відкривають на час і все кінчиться „геппі-ендом", як у найбільше „буржуйській" фільмі.

Є тут мистецькі сценки — справжня насолода для ока та вуха — краєвиди та фрагменти концерту. Фільма має природне неприспішене темпо так, що можна бачити картини природи та рухи людей, наче в дійсності. Залицяння любовної пари та розмови переплані свіжими малезька-

ми подробицями. Зате сама тенденція всієї фільми — наївно-дурна, тхне агіткою. Бачимо „нову" систему державного виховання, завдяки якій люди зниву, навіть засуджені, мають змогу розвиватись, духово перероджуватись. А які там ідеальні вязниці! Для вязнів улаштовують концерти з Бахом!

Не знаємо, чи треба додавати такі рефлексії, які самі виринуть у кожного глядача. Але характеристична річ: коли якось про одну совітську фільму написали ми, що вона має деякі мистецькі прикмети „Вістник" уважав за доцільне зробити з цього „політику": мовляв, як можна при теперішнім становищі до большевиків так писати про їх фільми. Становище гідне ідеольогічної „тромтидраці".

Дивогляди.

ПОШАНА ДЛЯ ШЕВЧЕНКА

„Правда" повідомляє, що в Харкові закінчують будову памятника Шевченкові. Постумент матиме 10 і пів метра; довкола статуї вагою 8 тон буде стояти 16 бронзових фігур. Памятник стоятиме у міському городі імені... Постишева.

Шевченко і... Постишев. Історія деяких країв буває часом весела, навіть тоді, коли в них панують розстріли.

ОРДЕР.

Колишній секретар московського партійного комітету Каганович дістав постановою Центрального Комітету Комуністичної Партії ордер Леніна.

ЩО ЗНАЧИТЬ МОЛОДІСТЬ.

В одній великій гостинниці в Бернемут (Англія) танцює румбу і фокстрот старшина британської армії 99-літній полковник Теобальд, що брав участь у кримській війні.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Відчит п. С. Яблонської. Заходом виділу філії „Учительської Громади" у Тернополі відбувся в понеділок 18. п. м. відчит п. Софії Яблонської про її враження з подорожі довкола світа. Ще мабуть досі ніякий відчит у Тернополі не зібрав такої маси цікавих, як це було на відчиті п. Яблонської. Велика саля і галерії „Міщанського Братства" були битком набиті. Прелеґентку привитали зібрані при її появі на естраді гучними оплесками, а голова філії „Учит. Громади" проф. д-р Яким Ярема окремою короткою промовою. П. С. Яблонська на початку свого відчиту вказала на мапі всі важніші місцевости, куди вів шлях її подорожі: Львів, Париж, Марсель, Порт Саід, Кольомбо, Сінгапур-Китай з провінцією вище Індокитаю на східній границі Тибету, опісля головніші міста Камбоджі, Анаму і Сіяму в Індокитаю, острів Яву з її столицею Батавією, Австралія, Нова Зеляндія, острови Таїті в Океанії, Сан Франціско, Ванкувер, Ню Йорк — Европа. Двогодинний відчит виголошений голосно і гарною українською мовою, не втомив зовсім публики, що з зацікавленням слухала до кінця цікавого оповідання про далекі екзотичні краї та народи і їхні звичаї. Прелеґентка читала свої коротенькі репортажі, зредаговані у формі кінових зиґзаків, з Камбоджі, Анаму, Сіяму, Яви, а передовсім з островів Таїті, яким присвятила найбільше місця, зокрема життю та звичаям тамошнього племени маорів, одного з найкращих племен світа, що — на жаль — згибає при стрічі з европейською культурою. Думаємо, що п. Софія Яблонська свої репортажі, уяті у мистецьку літературну форму, оголосить небавком друком та збогатить цим нашу літературу, таку дуже вбогу на описи подорожей. Покищо п. Яблонська свій відчит повторить у всіх більших галицьких містах, де наша публика буде мати змогу пережити кілька гарних хвилин, слухаючи цікавого оповідання з далекої, незнаної сьвітки. Тернопільська публика повинна приходити численно і на інші відчити, що їх тепер у часі посту влаштовує тернопільська філія „Учит. Громади". Одним з чергових буде відчит проф. д-ра Вол. Сімовича. С. Б.

Спорт.

КОШИЦІ. Ч. С. К. (КОШИЦІ) — С. К. „РУСЬ" (УЖГОРОД) 4 : 2.

Перші змагання за мистецтво словацько-підкарпатської дивізії, розіграні мин. неділі в Кошицях на новому грищі тамошнього Ч. С. К., програла ужгородська „Русь" у відношенні 2 : 4 (Мин. року виграла з ним „Русь" 5 : 0!). Вислід є великою несподіванкою для всіх прихильників ужгородської дружини, що через оцю програну може стратити в цьому році мистецтво Підкарпатської Руси і Словаччини, по яке посягає сильний суперник, А. Ц. Спішська Нова Весь у східній групі і правдоподібний мистець західної групи, Ч. С. К. Братислава.

Ч. С. К. УЖГОРОД — Б. Ф. Т. У. БЕРЕГОВО 3 : 3.

Нові книжки й журнали.

BULLETIN MENSUEL de Renseignements Economiques et Sociaux. Rome, 1935. № 2 Anne XXVI

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича, під арт. пров. Й. Стадника.

Добромиль:

21. III. „Пепіна".
22. III. „Княжна чардаша".
Театр їде до Перемишля.

Великий Міський Театр.

Четвер, 21. III. год. 7·30 веч. „Пять перед дванадцятою".

Пятниця, 22. III. год. 7·30 веч. Ювилей Володислава Рачки. „Любоші".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 21. III. год. 7·30 веч. „Дарданельський осел".

Пятниця, 22. III. год. 7·30 веч. „Подружний мечч".

Кіна.

АДРІЯ: „Графиня Парижа" з Емілем Янінгсом.
АПОЛЬО: „Для тебе співаю" (з Ів. Кепурою).
АТЛЯНТИК: „Нові люди" (Песня о щасті).
ВАНДА: „Остання цариця".
ГРАЖИНА: „Молодий ліс".
КАСІНО: „Весела вдова" оперетка Легара (з Мор. Шевальє та Мекдональд).
КОЛІСЕЙ: „Ф. 13", ревія „Сто літ хай живе!"
КОПЕРНИК: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави".
МАРУСЕНЬКА: „Прапор волі" і комедія.
МІРАЖ: „Тарзанове кохання".
МУЗА: „Острів скарбів" та Бастер Кітон.
ПАКС: „Історія св. Тереси від Дитятка Ісус".
ПАЛЯС: „Вероніка". (Франціска Ґаль).
ПАН: „Зводниця" та Льорель і Гарді.
РАЙ: „Дочка ген. Панкратова".
СВІТ: „Останній отаман Аненков", „Переслідувані люди".
СОНЦЕ: „Бунт молоді" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Римські скандали" (Еді Кантор) і ревія „Хочу з паном у Закопаного".
УТІХА: „Несамовита ніч" і ревія.
ХИМЕРА: „Прапор волі", „Бастер Кітон як годинникар".

Закордонне радіо.

Четвер, 21. березня 1935.

Відень (506,8) 17·25 Пісні й арії, 19·45 Зес. мельодії, 21·00 Концерт у честь Баха, **Брно** (325,4) 17·30 Соломонові пісні (муз., сп.), 19·30 Оперовий вечір, **Кошиці** (529,1) 18·00 Для Закарпаття (нар. пісні). **Прага** (470,2) 10·15, 11·05 Сальон. музика, 17·20 Фестіваль Баха, **Париж** (1648) 21·45 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 21·00 Легка музика, **Франкфурт** (251) 22·30 Бахові твори, **Кенігсвустергавзен** (1517) 16·00 Легка музика, **Кельн** (455,9) 18·00 Весняна соната Бетовена (скрипка, фортепіян), 21·15 Весна — Гайдна (муз., сп.), **Будапешт** (550,5) 12·05, 22·00 Легка музика, 19·35 Арії, **Мілано** (368,6) 17·05 Вок. концерт, 20·45 Есп. музика, **Рим** (420,8) 13·35 Легка музика, 20·45 Симф. концерт.

Пятниця, 22. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 22·25 Концерт (муз. сп.), 14·00 Форт., 17·30 Спів (Мунтеану, тенор), 19·30 Завтрішні пробоєвики, **Прага** (470,2) 17·00 Концерт, 19·10 Саксофон, 19·30 Спів, 20·35 Симф. концерт, **Париж** (1648) 13·35 Розривкова музика, 21·00 Пісоньки, **Білгород** (437,3) 18·30 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 18·30 Пісні Вольфурта (Вольф-Лінген сопр.), 21·35 Концерт, 22·30 Бах: Середньовічна пісня, **Гамбург** (331,9) 21·15 Пісні й муз., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз всячина, 17·50 Веселі та поважні пісні, **Кельн** (455,9) 10·45 Шуман — Шопен (сп., форт.), 16·00 Весн. концерт, 17·50 Маловідомі Шубертові пісні, 23·00 Генделеві твори (орх., сп.), **Ляйпціг** (382,2) 13·10 Інстр. квартет, 17·20 Сучасна муз., **Будапешт** (550,5) 12·05 Тріо, 18·15 форт., 19·30 Опера, 22·35 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 11·40 17·05 Легка музика, 13·25 Тріо, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 21. березня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 У мурованій пивниці танцювали опришки (краєзн. гутірка), 12·30, 13·10 Шк. поранок присвячений творам Баха (муз. сп.), 13·00 Хвилинка для жінок, 13·05 Полудн. денник, 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 14·00 Легка музика з гр. пл., 15·45 Концерт (муз., монольоги), 16.30 Ле роман модерн: Поль Моран, Марсель Пруст, Жак Шардон, 16·45 Весела музика з гр. пл., 17·00 Глухонімі вчаться говорити, 17·15 Концерт із циклю Сонати Бетовена, 17·35 Оперетковi арії та пісні з гр. пл., 17·50 Спортовий порадник, 18·00 Іт. пісні в супр. форт., 18·15 Пригадаючись акторам, 18·30 Листи та програми, 18·40 Сільва рерум. мист. життя, 18·45 Сп. реситаль (Ґріфель, сопран) у супр. форт., 19·15 Літ. фейлетон. 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Концерт, 19·50 Гутірка, 20·00 Від сьогодні весна всюди, (музика, спів), 20·45 Вечірний денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Театр Уяви: „Останній віртуоз" Манна, 21·30 Симф. концерт, 22·00 Реклам. концерт, 22·15, 23·05 Легка музика, рефрени.

Пятниця, 22. березня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Концерт, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Популярна музика з гр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 У Пратері знову цвітуть дерева (муз., спів), 16·30 Листи від дітей, 16·45 Сп. реситаль Збоїнської-Рушковської (сопр.) у супр. форт., 17·00 Виховання: Бунт молоді, 17·15 Смичк. квартет, 17·40 Авд. для хорих, концерт, 18·10 Театр Уяви: „Юлій Цезар" Шекспіра (фрагм.), 18·30 Рекл. концерт, 18·45 Легка музика з гр. пл., 19·15 Репортерів день, 19·25 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Концерт мандолiністів, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Турист. поранок, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт, 22·30 Рецитації поезій, 22·45 Великопістні науки, 23·05 Сальонова музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·28 зол.

Нім. марка 1·95—2·05, фр. франки 34·80—35·10, шв. франки 171·50—172·00, фунти стерлінги 25·20—25·50, австр. шілінги 99·00—100·00, чеські корони 21·50—21·90, руж. леви 32·00—35·00, ліри 44·00—45·00.

Золото: Долари 8·87—8·90, Франки фр. 33·90—34·30 Дукати 81·00—81·60, Корони 35·60—36·20, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·35, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

ЗБІЖЕ.

Ціни паритет Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Пшениця одноц.	17·25—17·50	19·00—19·25
Пшениця збірна	16·25—16·50	18·00—18·25
Жито одноціле	13·25—13·50	15·00—15·25
Жито збірне	12·75—13·00	14·50—14·75
Ячмінь одноцілий	12·75—13·00	
Ячмінь на млино	11·75—12·00	14·25—14·50
Вика чорна	25·00—26·00	
Вика сіра	23·00—24·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20. березня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла франко магазин	2·50 зол.
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. непь	2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло та яйця слаба, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. березня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята		за 1 кг.	2·50 зол.
Молоді кури	1. вд.	„	1·00 „
Старі „	„	„	0·80 „
Підгодов. качки	„	„	1·10 „
„ індики	„	„	1·10 „
„ індички	„	„	1·25 „
Пантарки	„	„	1·25 „
Молоді голуби за пару			0·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Найновішу, ілюстровану „НАУКУ ПАСІЧНИЦТВА" практичного, поступового по 1 зол.; за два примірники 1·50 зол.; а ленкам, пошукам, гуцулам по 50 сот. висилає (занотуйте адресу): Застпоець, Львів, Косинеоська 9. 1120

Відчит д-ра Дм. Донцова п. з. „Література і наша доба", відбудеться в неділю 24. березня в год. 6 веч. в салі „Бесіди" (Нар. Дім). 1135 1—2

Оповістка. В домівці Тов. „Бесіда" у Львові, відбудуться в рамках Тов. укр.-руських правників відчити: 1) дня 22/3 1935 в год. 6-ій вечором Радн. д-ра Івана Грицая про „нову ординацію податкову", 2) дня 5/4 1935 в год. 6-ій вечором Мец. д-ра Корчинського „Декілька рис еволюції кооперативного закона". Гостям раді. Вступ вільний. 115

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Українка, прийме лекції вищих кляс народніх. Уміє шити. Прийме місце в заведеннях ручних робіт, швальнях, в кравецьких заведеннях і трикотарнях. Зголошення до „Діла" під „Соціяна". 119

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.